

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIASTO MARKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2022-2025

Za okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2019 r.

**Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Urząd Miasta Marki**

al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 95
05-270 Marki
www.marki.pl
www.czyste.marki.pl

Marki, grudzień 2020 roku

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. OCENA STANU REALIZACJI ZADAŃ W LATACH 2018 – 2019	5
3. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	32
4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	34

SPIS TABEL

Tabela 1. Stan realizacji zadań własnych i zadań monitorowanych zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018–2021 z perspektywą na lata 2022-2025.....	8
Tabela 2. Lista wskaźników monitoringu	33

1. WSTĘP

W celu realizacji polityki ochrony środowiska na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), na organy wykonawcze województwa, powiatu i gminy nałożono obowiązek opracowania programów ochrony środowiska.

W związku z powyższym, Uchwałą Nr LVII/481/2018 Rady Miasta Marki z dnia 31 stycznia 2018 roku został przyjęty *„Program ochrony środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”*, który był dokumentem opracowanym w związku z nowelizacją ustawy – Prawo ochrony środowiska (ustawa z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. z 2014 r., poz. 1101) i uwzględniał wskazówki zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie *„Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”* z dnia 2 września 2015 roku.

Następstwem opracowania programu ochrony środowiska jest konieczność sporządzania raportów z jego wykonania, z dwuletnich okresów programowania, które zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.) przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Niniejszy *„Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”* (zwany dalej Raportem) został sporządzony za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2019 roku. Poprzedni raport obejmował okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku i dotyczył przyjętej Uchwałą Nr LIII/415/2014 Rady Miasta Marki z dnia 26 marca 2014 roku aktualizacji *„Programu ochrony środowiska dla gminy miasta Marki na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021”*.

W ustawie Prawo ochrony środowiska nie zostały określone wymagania dotyczące zakresu i formy niniejszego Raportu. Nie zostały również opracowane ogólne wytyczne opracowania Raportu, umożliwiające zachowanie układu treści i sposobu przedstawienia rezultatów z realizacji zadań ujętych w programie ochrony środowiska obowiązujące we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego w Polsce.

Niniejszy Raport z wykonania „*Programu ochrony środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*” jest zatem dokumentem przedstawiającym i podsumowującym jakie zadania zostały podjęte w latach 2018-2019 na terenie Gminy Miasto Marki oraz jakie zadania nie zostały zrealizowane, z podaniem przyczyny takiego stanu. Zatem zawiera on podstawowe informacje o działaniach samorządu terytorialnego z wykonania przez niego ustawowych, ochronnych zadań w sferze ochrony przyrody i środowiska.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 ze zm.) burmistrz ma obowiązek zamieścić w Biuletynie Informacji Publicznej opracowany Raport z realizacji programu ochrony środowiska, w którym samorząd lokalny prezentuje działania w odniesieniu do środowiska.

Dokumentem wyjściowym przy opracowaniu przedmiotowego Raportu był „*Program ochrony środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*”. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. w Raporcie została dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników w latach 2018-2019 na terenie Gminy Miasto Marki.

Autorem raportu jest Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki. Przy jego opracowaniu posłużono się przede wszystkim informacjami posiadanymi przez Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także danymi pozyskanymi z Wydziału Inwestycji i Zarządu Dróg, Wydziału Strategii i Funduszy Zewnętrznych, Wydziału Planowania Przestrzennego, Zakładu Usług Komunalnych, Wodociągu Mareckiego Sp. z o.o. oraz Mareckich Inwestycji Miejskich Sp. z o.o.

2. OCENA STANU REALIZACJI ZADAŃ W LATACH 2018-2019

Za główny cel „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018–2021 z perspektywą na lata 2022-2025” przyjęto zrównoważony rozwój Miasta z utrzymaniem jego wartości przyrodniczych, a także zapewnienie dobrego stanu środowiska, który wpływa bezpośrednio na zdrowie i życie mieszkańców.

Następnie na podstawie zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji oraz oceny stanu środowiska, utworzono cele, kierunki interwencji oraz zadania, które pozostały w ścisłej korelacji z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla.

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” dla poniższych obszarów interwencji przyjęto następujące cele, a następnie kierunki interwencji:

I. Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- 1) poprawa jakości powietrza na terenie gminy:
 - kontrola jakości powietrza na terenie gminy,
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych,
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej,
 - wzrost świadomości ekologicznej w zakresie ochrony powietrza,
 - uwzględnienie gospodarki niskoemisyjnej w dokumentach strategicznych gminy.

II. Zagrożenia hałasem:

- 1) poprawa środowiska akustycznego gminy:
 - zmniejszenie emisji hałasu z ruchu drogowego.

III. Pola elektromagnetyczne:

- 1) utrzymanie poziomu promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego:
 - kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy.

IV. Gospodarowanie wodami:

- 1) poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych – dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód:
 - ograniczenie emisji zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych.

V. Gospodarka wodno-ściekowa:

- 1) racjonalna gospodarka wodna i ściekowa:
 - stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

VI. Zasoby geologiczne:

- 1) racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż:
 - nadzór nad zasobami kopalin;
- 2) prawidłowe użytkowanie powierzchni ziemi:
 - utrzymanie dobrego stanu gleb.

VII. Gleby.

VIII. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- 1) racjonalna gospodarka odpadami:
 - uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy,
 - usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy.

IX. Zasoby przyrodnicze:

- 1) utrzymanie dobrego stanu oraz poprawa bioróżnorodności na terenie gminy:
 - stały rozwój zieleni oraz obszarów cennych przyrodniczo.

X. Zagrożenia poważnymi awariami:

- 1) zapobieganie powstawaniu poważnych awarii:
 - przeciwdziałania poważnym awariom.

Ponadto przyjęto, iż perspektywa osiągnięcia w poszczególnych obszarach interwencji zaplanowanych celów, będzie możliwa dzięki realizacji zadań, które

przyczynią się w przyszłości do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Miasto Marki. W związku z powyższym w Tabeli nr 1 przedstawiony został stan realizacji zadań własnych oraz zadań monitorowanych wskazanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” w następujących Tabelach: Cele, wskaźniki monitorowania, kierunki interwencji oraz zadania, Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem oraz Harmonogram zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem. Zadania ujęte zostały dla każdego z 10 obszarów interwencji.

Przy ocenie realizacji zadań posłużono się następującymi oznaczeniami:

Zadanie zakończone, podmiot odpowiedzialny podjął się realizacji i zakończył przedsięwzięcie	Zadanie zrealizowane w latach 2018-2019 (zakończony w tych latach lub w 2020 r.)
Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019
Zadanie w trakcie realizacji, gdy podmiot rozpoczął działania i realizuje je np. w ramach działań ciągłych	Zadanie ciągłe
Brak informacji na temat stopnia realizacji zadania	Brak informacji

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1. Stan realizacji zadań własnych i zadań monitorowanych zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Termin realizacji zadania	Opis projektu	Jednostka realizująca zadanie	Rezultaty wynikające z realizacji zadania	Koszty zadania (poniesione/do poniesienia)
		Kierunek interwencji: Kontrola jakości powietrza na terenie Gminy Miasto Marki				
I	Ochrona klimatu i jakości powietrza					
	Wirtualny WOF (system usług mobilnych na smart fony e-parkowanie, e- transport, e-dostępność, e-środowisko, e-turystyka)	05.07.2017-31.12.2020	Celem projektu jest podniesienie jakości życia mieszkańców i osób przyjezdnych, w tym turystów, poprzez dostarczenie pakietu e-usług ułatwiających wielopłaszczyznową interakcję z gminami i korzystanie z usług publicznych przy wykorzystaniu technologii mobilnych.	Urząd m.st. Warszawy, Urząd Miasta Marki (WPS)	- zwiększenie liczby mieszkańców i turystów korzystających z e-usług publicznych, - szersze włączenie osób niepełnosprawnych, w tym z dysfunkcjami wzroku w życie społeczne WOF, - podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców WOF, - zwiększenie liczby gmin oferujących innowacyjne e-usługi mieszkańcom i turystom, - pobudzenie innowacyjności lokalnych firm, organizacji pozarządowych, osób i zwiększenie udziału zaangażowania partnerów w kreowaniu rozwiązań z zakresu smart city, - budowa ekosystemu innowacji sektora publicznego na poziomie metropolitalnym, - podniesienie atrakcyjności i innowacyjności WOF w oczach mieszkańców, turystów, przedsiębiorstw, inwestorów	Koszty całkowite: 229 100,00 zł Dofinansowanie w ramach RPO WM: 160 980,57 zł
I	Promocja gospodarcza WOF	Rezygnacja z realizacji projektu przez Lidera m st Warszawa	–	Urząd m.st. Warszawy, Urząd Miasta Marki	–	–
I	System informowania mieszkańców o stanie jakości powietrza w mieście	2018-2019 (zadanie dalej realizowane)	Od 2018 roku na obszarze Marek zamontowanych jest 8 czujników pomiaru jakości powietrza firmy Airly. Mierzą one poziom stężeń pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10,	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Jakość powietrza w Markach można na bieżąco kontrolować na internetowej mapie oraz w aplikacjach mobilnych na system Android oraz iOS	2018: 1 377,60 zł (środki własne)

			podają temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Czujniki znajdują się w następujących miejscach: - Urząd Miasta Marki al. Marsz. J. Piłsudskiego 95, - Szkoła Podstawowa Nr 1 ul. Okólna 14, - Szkoła Podstawowa Nr 2 ul. Szkolna 9, - Szkoła Podstawowa Nr 3 ul. Pomnikowa 21, - budynek dawnej Szkoły Podstawowej Nr 4 ul. Duża 3, - Zespół Szkół Nr 2 ul. Wczasowa 5, - Wodociąg Marecki Sp. z o.o. ul. Żeromskiego 30, - Wydział Monitoringu ul. Klonowa 7 Jeden czujnik pomiaru jakości powietrza Airly znajduje się przy ul. Kosynierów w Markach, jednakże nie jest finansowany przez Urząd Miasta Marki			2019: 16 531,20 zł (środki własne)
I	Monitoring oceny jakości powietrza	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
I	Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
	Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych systemów grzewczych					
I	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby centralnego ogrzewania	2018-2019	Na podstawie przyjętych uchwał przez Radę Miasta Marki, Gmina Miasto Marki udzielała dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto Marki na zadania służące ochronie środowiska a polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń poprzez trwałą zmianę istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na	Mieszkańcy/ Mieszkańcy przy wsparciu Urzędu Miasta Marki (WOŚ)	Liczba zlikwidowanych urządzeń grzewczych na paliwo stałe: 2018 r. – 15 szt., 2019 r. – 22 szt. Tym samym ograniczono następujące ilości spalanych paliw stałych: 2018 r. – 88,0 Mg	2018: 110 932,30 zł (środki własne) 2019: 169 993,31 zł (środki własne)

				ekologiczne w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie miasta Marki		2019 r. – 100,5 Mg	
I		Kontrola posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków	2018-2019	W okresach grzewczych pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki w 2018 i 2019 roku przeprowadzali kontrole posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków. W trakcie kontroli mieszkańcy otrzymywali informacje dotyczące prawidłowego rozpalania w piecach i szkodliwości spalania odpadów	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Liczba przeprowadzonych kontroli posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków: 2018 r. – 50, z czego wykryto 9 nieprawidłowości spalania odpadów; 2019 r. – 96, z czego 10 takich nieprawidłowości, a właściciele 2-óch posesji zostali ukarani przez sąd	–
I		Kontrola posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków	2019-2020	Na jesieni 2019 r. zawarto umowę z Centralnym Laboratorium Pomiarowo-Badawczym Sp. z o.o. z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju na analizę laboratoryjną odpadów paleniskowych pobranych przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki z palenisk na paliwo stałe na nieruchomościach	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	W grudniu 2019 roku na skutek prowadzonych kontroli pobrano popiół do analiz z trzech nieruchomości. W dwóch przypadkach badania potwierdziły spalanie odpadów w instalacjach grzewczych budynków. Sprawy zostały skierowane do sądu	– (wydatek poniesiony w 2020 roku)
		Kontrola posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków	2019	W 2019 r. przeprowadzono kontrole dronem nad 236 nieruchomościami. W trakcie badania dronem nie stwierdzono spalania odpadów (aparatura pomiarowa nie wykazała przekroczeń substancji szkodliwych w dymie), stwierdzono natomiast przekroczenia pyłów PM2,5 i PM10. W 2020 roku kontrole dronem będą kontynuowane na kolejnych nieruchomościach	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Skontrolowano dronem 236 nieruchomości	2019: 29 000,00 zł (środki własne)
I		Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach mieszkalnych	b.d.	Gmina Miasto Marki nie dofinansowuje ze środków budżetu Gminy Miasto Marki działań związanych z OZE. Mieszkańcy Miasta Marki we własnym zakresie uzyskują wsparcie finansowane z WOŚiGW w Warszawie oraz innych źródeł na ten cel (m. in. na założenie paneli fotowoltaicznych). Zadanie realizowane indywidualnie przez mieszkańców ze środków własnych oraz z WFOŚiGW w Warszawie	Mieszkańcy/ Mieszkańcy przy wsparciu Urzędu Miasta Marki	b.d.	b.d.

I		Zabudowa fotowoltaiki na terenie SUW1	Zadanie przeniesione na 2021 r.	–	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	–	Do poniesienia: 250 000 zł
I		Budowa Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego, w tym budowa Instalacji Fotowoltaicznej	2018-2020	Budowa budynku Szkoły wraz centrum Edukacyjno rekreacyjnym (basen, sala sportowa, sala teatralna)	Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o. o.	- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z systemów grzewczych w wyniku montażu instalacji fotowoltaicznych, - montaż bloku kogeneracyjnego - montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła oraz pompami ciepłą powietrze woda - montaż zbiorników do retencji wody i wykorzystanie ich do podlewania dachów bagiennych - montaż rolet sterowanych BMS względem nasłonecznienia - system BMS zarządzający optymalną pracą obiektu	Całkowity koszt: 111 934 193,06 zł 2018: 18 916 493,03 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2019: 58 904 787,64 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2020: 33 649 146,00 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji)
I		Przebudowa Szkoły Podstawowej Nr 2, w tym budowa Instalacji fotowoltaicznej	2018-2020	Budowa budynku Szkoły Podstawowej Nr 2 przy ul. Szkolnej w Markach	Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o. o.	- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z systemów grzewczych w wyniku - montaż instalacji fotowoltaicznych - montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepłą oraz pompami ciepłą powietrze woda - system BMS zarządzający optymalną pracą obiektu - montaż rolet sterowanych BMS względem nasłonecznienia	Całkowity koszt: 33 858 652,27 zł 2018: 1 596 097,06 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2019: 25 560 967,46 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2020: 6 701 587,74 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji)
I		Budowa Przedszkola Miejskiego nr 1 w Markach	2018-2019	Budowa Przedszkola Miejskiego nr 1 w Markach	Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o. o.	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z systemów grzewczych poprzez	Całkowity koszt: 7 582 059,11 zł

						montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepłą oraz pompami ciepłą powietrze woda - System BMS zarządzający optymalną pracą obiektu	2018: 3 398 532,65 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2019: 4 183 526,46 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji)
I		Budowa Przedszkola Miejskiego nr 2 w Markach	2018-2019	Budowa Przedszkola Miejskiego nr 2 w Markach	Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o. o	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z systemów grzewczych poprzez montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepłą oraz pompami ciepłą powietrze woda System BMS zarządzający optymalną pracą obiektu	Całkowity koszt: 11 907 527,15 zł 2018: 5 328 919,38 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji) 2019: 6 578 607,72 zł (środki własne uzyskane z emisji obligacji)
	Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z emisji liniowej						
I		Przebudowa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego róg ul. Grunwaldzkiej	Realizacja zadania została wstrzymana ze względu na brak środków finansowych	–	Zakład Usług Komunalnych	–	–
I		Zagospodarowanie terenu i termomodernizacja budynków na osiedlu Wspólna	Realizacja zadania została wstrzymana ze względu na brak środków finansowych	–	Zakład Usług Komunalnych	–	–
I		Budowa obiektu promocyjnego Wodociągu Mareckiego - fontanna wraz z interaktywną gablotą informacyjną i systemem monitorującym (teren przy ul. Zajęczka)	03.06-18.12.2019 – roboty budowlano-montażowe fontanny oraz przygotowanie interaktywnej gabloty informacyjnej	Budowa obiektu promocyjnego Wodociągu Mareckiego- fontanna z podświetleniem LED wraz z interaktywną gablotą informacyjną i systemem monitorującym (teren przy ul. Zajęczka); ze względu na pandemię czasowo zawieszono montaż interaktywnej gabloty informacyjnej	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	Fontanna z podświetleniem na Placu Publicznym w kwartale ulic: al. Marszałka Józefa Piłsudskiego, ul. Gen. Zajęczka, ul. Sportowej w Markach; stanowisko do montażu interaktywnej gabloty informacyjnej	Koszty poniesione: 1 251 267,06 zł

I		Budowa dróg rowerowych, ścieżek pieszo rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Do 31 grudnia 2022	Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych na terenie gmin: Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka, Wołomin, Radzymin, Nieporęt w ramach ZIT WOF	Urząd Miasta Marki (WPS, WID)	Budowa ścieżek rowerowych ma pozytywny wpływ na obniżenie natężenia ruchu samochodowego na drogach, pociąga za sobą również pozytywne skutki dla zachowania różnorodności biologicznej. Ponadto dzięki temu ograniczona jest emisja gazów z transportu poprzez przeniesienie częściowe ruchu na bez emisyjny środek transportu	Wydatki kwalifikowalne: RPO WM 22 198 321,21 zł Dofinansowanie 17 758 656,97 zł
I		Budowa drogi rowerowej przy ul. Sosnowej - ul. Kościuszki wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Markach	Zadanie zrealizowane w 2019 r.	Zintegrowana sieć ścieżek rowerowych na terenie gmin Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka w ramach ZIT WOF"	Urząd Miasta Marki (WPS, WID)	Uzyskano następujące cele: - poprawa jakości środowiska naturalnego w tym niższa emisja zanieczyszczeń powietrza oraz poprawa klimatu akustycznego poprzez zmniejszenie natężenia hałasu, - zmniejszenie liczby samochodów osobowych w systemie transportowym, poprawa wydolności układu drogowego, - wzrost znaczenia komunikacji rowerowej w codziennym korzystaniu ze środków transportu, - poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez odseparowanie ruchu rowerowego od ruchu pojazdów i pieszych, - popularyzacja ekologicznych środków transportu	Wartość wydatków kwalifikowalnych całego projektu w ramach RPO WM 14 671 013,75 zł Dofinansowanie całego projektu 11 736 811,00 zł Budowa drogi rowerowej w Sosnowej Kościuszki: wydatki kwalifikowalne 3 854 629,97 zł Dofinansowanie w ramach RPO WM 3 083 703,98 zł
I		Rozbudowa Al. Marsz. J. Piłsudskiego w Markach	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019 (początek prac dopiero w 2020 r.)	—	Urząd Miasta Marki, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	—	—
I		Budowa linii tramwajowej w Markach	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	—	Urząd Miasta Marki, Tramwaje Warszawskie	—	—
I		Budowa P&R przy ul. Okólnej w Markach	Zadanie nierealizowane	—	Urząd Miasta Marki	—	—

			w latach 2018-2019				
I		Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	Realizacja zadania została wstrzymana ze względu na brak dofinansowania zewnętrznego	Urząd Miasta Marki (WID)	–	–
I		Budowa oświetlenia ulicznego w technologii LED	2018-2019	Zrealizowano m. in. na ulicach: Agrarna, Pomorska, Tęczowa, Gen. Maczka, Kraszewskiego, Kordeckiego, Źródłana, Kolorowa, Amarantowa, Małachowskiego	Urząd Miasta Marki (WID)	Uzupełnienie istniejącej infrastruktury oświetleniowej o nowe oprawy oświetleniowe typu LED	b.d.
I		Budowa ulicy Cmentarnej w Markach	15.10.2019 r. 29.06.2020 r.	1. Budowa drogi na podstawie wcześniej wykonanej dokumentacji projektowej. 2. Budowa nawierzchni drogi. Wykonanie podbudowy drogi, kanalizacji deszczowej, wykonanie konstrukcji drogi, budowa rowu odwadniającego. Budowa chodnika	Urząd Miasta Marki (WID)	Połączenie istniejącej nawierzchni ulicy Cmentarnej z DW631. Zmniejszenie natężenia ruchu drogowego na ulicach przyległych	Wydane środki z budżetu Gminy 292 605,37 zł Fundusz Dróg Samorządowych Wartość inwestycji zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie 853 831,83 zł Kwota dofinansowania 597 041,74 zł
I		Rozbudowa ulicy Turystycznej i budowa ulicy Projektowanej wraz z rozbudową skrzyżowania z ul. Wenecką w m. Marki	26.09.2019 r. 19.10.2020 r.	Wykonanie nawierzchni drogi wraz z chodnikami oraz oświetleniem drogowym. Budowa kanalizacji deszczowej. Budowa brakujących przyłączy wodno-kanalizacyjnych. Przebudowa sieci elektroenergetycznej	Urząd Miasta Marki (WID)	Usprawnienie komunikacji do budynku Zespołu Szkół nr 2. Zwiększenie komfortu korzystania z drogi	Wydane środki z budżetu Gminy 1 178 708,92 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I		Budowa ciągu ulic Karłowicza, Sobieskiego, Modrzewiowa – prace projektowe	22.02.2016 r. - 29.11.2019 r. (Projekt)	Wykonano dokumentację projektową. Budowa drogi nie została rozpoczęta. Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych na terenie gmin: Marki, Żąbki, Zielonka, Kobylka, Wołomin, Radzymin, Nieporęt w ramach ZIT WOF	Urząd Miasta Marki (WID)	Opracowanie projektu, który w przyszłości umożliwi realizację inwestycji	Wydane środki z budżetu Gminy 137 760,00zł (projekt) Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM 2 200 000 Dofinansowanie 1 760 000
I		Modernizacja ciągu komunikacyjnego dla potrzeb Zespołu Szkół nr 2	Zadanie w realizacji	Rozbudowa ulicy Weneckiej i Wczasowej. Uzyskiwanie pozwoleń na realizację inwestycji drogowej	Urząd Miasta Marki (WID)	Poszerzenie ulicy Weneckiej. Usprawnienie komunikacji i komfortu korzystania z dróg. Alternatywna droga do Zespołu Szkół nr 2	b.d.

I	Modernizacja ciągu ulic Podgórskiej, Lipowej i łącznika do ul. Dużej - etap I	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019 (zadanie wycofane)	–	Urząd Miasta Marki (WID)	–	–
I	Modernizacja ulicy Głównej w Markach	1.02.2018 r. - 25.10.2018 r.	Budowa kanalizacji deszczowej, Wykonanie podbudowy i konstrukcji drogi. Budowa nawierzchni asfaltowej w ulicy Głównej, Budowa nawierzchni drogi z kostki betonowej w ulicy Strzeleckiej, Wschodniej, Zachodniej, Wiśniowa, Przyleśna	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Wydane środki budżetu Gminy 10 147 016,15 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I	Budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Głównej, Wesołej, Przyleśnej w Markach	1.02.2018 r. – 25.10.2018 r..	Zintegrowana sieć ścieżek rowerowych na terenie gmin Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka w ramach ZIT WOF"	Urząd Miasta Marki (WID)	Odseparowanie ruchu rowerowego od ruchu pojazdów i pieszych. Wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Popularyzacja ekologicznych środków transportu	Wydane środki z budżetu Gminy 1 086 586,02 zł Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM 2 245 345,68 zł Dofinansowanie 1 796 276,54 zł
I	Modernizacja ulicy Granicznej - etap I – prace projektowe	28.03.2017 r. - 29.08.2018 r.	Wykonano dokumentację projektową. Budowa drogi nie została rozpoczęta	Urząd Miasta Marki (WID)	Opracowanie projektu, który w przyszłości umożliwi realizację inwestycji	Wydane środki z budżetu Gminy 159 900,00 zł (Projekt) Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM 369 000,00 zł Dofinansowanie 295 200,00 zł
I	Modernizacja ulicy Mickiewicza wraz z odwodnieniem i wykupami gruntów – prace projektowe	19.09.2017 r. - 17.05.2018 r.	Wykonano dokumentację projektową. Budowa drogi nie została rozpoczęta	Urząd Miasta Marki (WID)	Opracowanie projektu, który w przyszłości umożliwi realizację inwestycji	Projekt realizowany przez Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. Bez dofinansowania zewnętrznego
I	Modernizacja ulicy między Łączną a Klonową	22.03.2019 r. – 27.11.2019 r.	Wykonanie podbudowy. Wykonanie nawierzchni asfaltowej	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Wydane środki z budżetu Gminy 287 660,47 zł Fundusz Dróg Samorządowych wartość inwestycji

							zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie 317 570,96 zł Dofinansowanie 222 299,67 zł
I		Budowa ulicy Bema z odwodnieniem	29.03.2019 r. – 18.10.2019 r.	Budowa kanalizacji deszczowej w układzie zamkniętym. Wykonanie podbudowy i konstrukcji nawierzchni drogi. Nawierzchnia drogi wykonana z kostki betonowej	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Środki wydane z budżetu Gminy 465 820,44 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I		Budowa ulicy Czackiego z odwodnieniem	29.03.2019 r. – 9.10.2019 r.	Budowa kanalizacji deszczowej w układzie otwartym. Wykonanie podbudowy i konstrukcji nawierzchni drogi. Nawierzchnia drogi wykonana z kostki betonowej	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Środki wydane z budżetu Gminy 254 917,34 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I		Przebudowa drogi gminnej ulicy Mokrej w m. Marki wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego	1.10.2019 r. – 18.12.2019 r..	Budowa kanalizacji deszczowej w układzie otwartym. Wykonanie podbudowy i konstrukcji nawierzchni drogi. Nawierzchnia drogi wykonana z asfaltu. Zintegrowana sieć ścieżek rowerowych na terenie gmin Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka w ramach ZIT WOF"	Urząd Miasta Marki (WID)	Odseparowanie ruchu rowerowego od ruchu pojazdów i pieszych. Wzrost bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. Popularyzacja ekologicznych środków transportu. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Środki wydane z budżetu Gminy 958 786,61 zł Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM 340 183,65 zł Dofinansowanie 272 146,92 zł
I		Wykonanie na podstawie projektu strefy relaksu – Ogród sensoryczny – pomiędzy ulicami Gen. Sowińskiego a Stawową na dz. ewid. nr 31/2 obr. 04-06	13.06.2019r. – 18.09.2019 r.	Wykonanie ścieżek gruntowych, Wykonanie nasadzeń – ogród wężu, umieszczenie ławek oraz szafki do bookcrossingu. Zadanie realizowane na podstawie Mareckiego Budżetu Obywatelskiego	Urząd Miasta Marki (WID)	Stworzenie nowego obiektu o charakterze rekreacyjnym. Zwiększenie atrakcyjności okolicy	Środki wydane z budżetu Gminy 172 999,50 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I		Przebudowa ul. Hoovera w m. Marki	5 lipca 2018 r. – 21 grudnia 2018 r.	Wykonanie nawierzchni drogi z kostki betonowej. Wykonanie podbudowy pod ułożenie kostki betonowej. Budowa kanalizacji deszczowej. Przebudowa sieci elektroenergetycznej. Budowa brakujących przyłączy wodno-kanalizacyjnych Budowa oświetlenia drogowego	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Poniesiony koszt 2 414 667,32 zł Bez dofinansowania zewnętrznego

I	Budowa ulicy Lisa Kuli od ulicy Ząbkowskiej do granic Miasta Marki – prace projektowe	Luty 2017 r. 07.06.2019 r. (Projekt)	Wykonano dokumentację projektową. Budowa drogi nie została rozpoczęta. Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych na terenie gmin: Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka, Wołomin, Radzymin, Nieporęt w ramach ZIT WOF	Urząd Miasta Marki (WID)	Opracowanie projektu, który w przyszłości umożliwi realizację inwestycji	Projekt realizowany przez Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM (łącznie pozycja 27i27) 2 903 784,01 zł Dofinansowanie 2 323 027,21 zł
I	Budowa ulicy Lisa Kuli od ulicy Ząbkowskiej do Al. Piłsudskiego	Luty 2017 r. – 16.12.2019	Wykonano dokumentację projektową. Budowa drogi nie została rozpoczęta. Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych na terenie gmin: Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka, Wołomin, Radzymin, Nieporęt w ramach ZIT WOF	Urząd Miasta Marki (WID)	Opracowanie projektu, który w przyszłości umożliwi realizację inwestycji	Projekt realizowany przez Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. Wydatki kwalifikowalne w ramach RPO WM (łącznie pozycja 27i27) 2 903 784,01 zł Dofinansowanie 2 323 027,21 zł
I	Budowa ulicy Jagiełły	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki (WID)	–	–
I	Budowa ulicy Wereszczakówny	7.06.2018 r. – 27.03.2019 r.	Wykonanie nawierzchni drogi z kostki betonowej. Wykonanie podbudowy pod ułożenie kostki betonowej. Budowa kanalizacji deszczowej. Przebudowa sieci elektroenergetycznej. Budowa brakujących przyłączy wodno-kanalizacyjnych Budowa oświetlenia drogowego	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Środki wydane z budżetu Gminy 2 732 139,44 zł Bez dofinansowania zewnętrznego
I	Budowa ulicy Poznańskiej - II etap	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki (WID)	–	–
I	Budowa ulicy Krakowskiej	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki (WID)	–	–
I	Przebudowa ulicy Wiewiórki	06.04.2018 r. – 10.08.2018 r.	Wykonanie nawierzchni drogi z asfaltu.	Urząd Miasta Marki (WID)	Zwiększenie bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania drogi. Zmniejszenie nakładów finansowych związanych	Środki wydane z budżetu Gminy 517 495,28 zł

					z bieżącą konserwacją i utrzymaniem drogi	Bez dofinansowania zewnętrznego
I	Budowa ulicy Ząbkowskiej „Budowa ulicy Projektowanej 1, Projektowanej 2, Projektowanej 3 w obrębie 05-05 w m. Marki”	2018-2019 (i w latach kolejnych)	Projekt obejmuje budowę ulicy Projektowanej 1, Projektowanej 2, Projektowanej 3 w obrębie 05-05 w m. Marki” wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W ramach projektu uwzględniono budowę jezdni, chodników, oświetlenia drogowego, kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, sieci i przyłączy wodociągowych oraz przebudowę kolidującej infrastruktury technicznej	Urząd Miasta Marki (WID)	Roboty rozpoczęte w zakresie infrastruktury WOD-KAN	Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych Wartość inwestycji zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie 5 410 916,19 zł (brak decyzji o dofinansowaniu)
I	Czyszczenie wybranych ulic na mokro	01.04.2019 r. - 29.11.2019 r.	W 2019 r. w okresie wiosenno-jesiennym na mokro były czyszczone wybrane ulice znajdujące się w granicach administracyjnych Gminy Miasto Marki. Zadanie będzie realizowane również w latach kolejnych.	Zakład Usług Komunalnych	Długość dróg, na których prowadzono działanie - 104,568 km	2019: 57 303,19 zł (środki własne)
I	System wypożyczalni rowerów miejskich	Od 2018 r. - obecnie	Od 2018 roku na terenie miasta funkcjonuje system wypożyczalni rowerów miejskich, jako zastępczego transportu dla pojazdów mechanicznych. W ramach systemu powstało 5 stacji, w których można wypożyczyć rower miejski „Koło Marek”. System KołoMarek kompatybilny jest z Warszawskim Veturillo. Został wprowadzony w celu ograniczenia ruchu pojazdów silnikowych	Urząd Miasta Marki (WID)	5 stacji, z których można wypożyczyć rower. Ograniczony ruch pojazdów silnikowych.	Koszt funkcjonowania wynosi 43 209,90 zł miesięcznie
	Kierunek interwencji: Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie ochrony powietrza					
I	Opracowanie Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniającego postulat zrównoważonego rozwoju	–	Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Marki	Urząd Miasta Marki (WPP)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
I	Promocja i edukacja lokalnej społeczności w zakresie ograniczania zużycia	2019	W 2019 r. odbyło się spotkanie z Fundacją GlobalECO na temat oszczędności na ogrzewaniu i energii elektrycznej. Na spotkaniu mieszkańcy	Urząd Miasta Marki (WOŚ), mieszkańcy we własnym zakresie	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców	0,00 zł

		energii, wykorzystania OZE oraz prawidłowej logistyki transportowej		uzyskali informację o możliwościach pozyskiwania dotacji na: odnawialne źródła energii (OZE), nowoczesne urządzenia grzewcze, termomodernizację budynków mieszkalnych			
I		Wzrost świadomości ekologicznej oraz wykorzystania energii OZE w sektorze usługowym i przemysłowym wraz ze zrównoważonym rozwojem	b.d.	b.d.	Przedsiębiorcy	b.d.	b.d.
I		Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	2018-2019 (obecnie kontynuowane)	W 2018 roku na terenie miasta Marki oraz na stronie internetowej UM Marki przeprowadzona była akcja plakatowa „Nie karm smogu, wybieraj opał dobrej jakości” - kampania informacyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Ponadto Urząd Miasta Marki prowadził również działania edukacyjne: w 2018 r. odbyło się przedstawienie dla dzieci "Bajeczna Fiesta", w której poruszona została tematyka m.in. wpływu zanieczyszczeń powietrza na środowisko; przeprowadzone zostały w 2019 r. warsztaty dla seniorów i przedszkolaków m. in. na temat szkodliwości spalania odpadów w przydomowych piecach. Artykuły dot. spalania odpadów znalazły się również w wydawanych broszurach. W 2018 roku na terenie miasta Marki oraz na stronie internetowej UM Marki (http://www.marki.pl/aktualnosc-6714-nie_karm_smogu_wyberaj_opal_dobrej_jakosci) przeprowadzona była akcja plakatowa „Nie karm smogu, wybieraj opał dobrej jakości” - kampania informacyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Marki	5 600,00 zł (środki własne)
	Kierunek interwencji: Uwzględnienie gospodarki niskoemisyjnej w dokumentach strategicznych gminy						
I		Zielone zamówienia publiczne	Zadanie nierealizowane	–	Urząd Miasta Marki (WZP)	–	–

			w latach 2018-2019				
I		Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające lokalizację instalacji odnawialnych źródeł energii	Okres obowiązywania planu miejscowego (bezterminowo)	Ustalenia planistyczne dopuszczające lokalizację OZE – zgodne z przepisami odrębnymi	Urząd Miasta Miarki (WPP)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
I		Opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki	–	–
I		Program Ograniczenia Niskiej Emisji	2018-2019	Opracowanie „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasto Marki”, który został przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki Nr IV/43/2019 z dnia 23 stycznia 2019 r. Okres obowiązywania PONE - od 23 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2024 r.	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Realizacja PONE, ma na celu poprawę jakości powietrza, a tym samym poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców	2018-2019: 22 140,00zł (środki własne)
		Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji hałasu z ruchu drogowego					
II	Zagrożenie hałasem	Zadania z zakresu budowy i modernizacji dróg	–	Zadania z zakresu budowy i modernizacji dróg szczegółowo opisane zostały przy obszarze interwencji „Ochrona klimatu i jakości powietrza”	–	–	–
		Kierunek interwencji: Kontrola obecnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego i zapobieganie powstawaniu nowych na terenie gminy					
III	Pola elektromagnetyczne	Wprowadzenie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie możliwości lokalizacji instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	–	Według przepisów odrębnych	Urząd Miasta Marki (WPP)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
III		Pomiar natężenia pola elektromagnetycznego w mieście	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
III		Prowadzenie ewidencji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	b.d.

					Warszawa, Urząd Komunikacji Elektronicznej		
III		Zachowanie stref bezpieczeństwa przy lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	b.d.	b.d.	Zakłady energetyczne	b.d.	b.d.
		Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych					
IV	Ochrona wód	Konserwacja rzeki Czarnej I	b.d.	b.d.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	b.d.	b.d.
IV		Konserwacja rzeki Czarnej II	b.d.	b.d.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	b.d.	b.d.
IV		Monitoring wód powierzchniowych (cieki wodne i jeziora)	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
IV		Ochrona przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł punktowych i obszarowych	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Miasta Marki, podmioty gospodarcze	b.d.	b.d.
IV		Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych i kontrola wydanych pozwoleń	Zadanie realizowane w latach 2018-2019	Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Pozwolenia wodnoprawne	Środki własne
IV		Modernizacja i utrzymanie rowów melioracyjno-komunalnych	2018-2019	W ramach zadania w 2018 r. oczyszczono następujące rowy: R-3 (od rz. Czarnej do ul. Zielonej), R-6 (od ul. Kordeckiego do trasy S8), Rbo-5 (od ul. Żurawinowej do ul. Modrzewiowej), rów przy ul. Stawowej (od. Zb. Konne do Orlika)	Urząd Miasta Marki (WOŚ), właściciele gruntów	W 2018 r. odmulanie rowów: - oczyszczono 359,9 mb przepustów - oczyszczono 2.834,9 mb odcinków odkrytych W 2019 r. oczyszczono: 1539,0 mb rowów	2018: 84 624,00 zł (środki własne) 2019: 58 436,55 zł (środki własne)

				W ramach zadania w 2019 r. oczyszczono następujące rowy: R-6-1 (nieumocniony), R-6-3 (nieumocniony) (od ul. Butrymów w kier. M.st. Warszawy), R-10 (od ul. Szkolnej do rz. Długiej), rów przy ul. Przyleśnej (od ul. Głównej w kier. j. Kruczek)			
IV		Modernizacja i utrzymanie rowów melioracyjnych	2018-2019	Dwukrotne wykoszenie i wygrabienie oraz wywiezienie wykoszonego pokosu (w tym drobnych krzewów) z rowów melioracyjno-komunalnych na terenie Gminy Miasto Marki	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Zwiększenie przepływu wody w rowach melioracyjno-komunalnych w okresie wegetacyjnym. Usunięcie pokosu wpływa również na zmniejszenie zamulenia	2018: 35 890,80 zł (środki własne) 2019: 41 018,84 zł (środki własne)
IV		Modernizacja i utrzymanie rowów melioracyjnych	2018-2019	2018: Rów R-4, R-4-5, R-4-5-3, R-4-6, R-4-7, R-4-8, R-4(E) - etap I Modernizacja obejmowała: - geodezyjne wytyczenie właściwego położenia rowu, - ukształtowanie profilu podłużnego oraz przekroju poprzecznego odcinków odkrytych rowów, - umocnienie odcinków odkrytych, dna rowów płytami betonowymi (50x50x7) na podsypce piaskowej oraz skarp rowów ażurowymi płytami typu EKO (60x40x8) na geowłókninie oraz podsypce piaskowej wraz ze żwirowaniem otworów w płytach EKO, - ułożenie darniny o szerokości 0,50 m. - w ramach ww. zadania odmulono również 1581 m rowów, - modernizacja przyczółków i przepustów 2019: Rów R-7-1-2 Modernizacja obejmowała: - geodezyjne wytyczenie właściwego położenia rowu, ze stabilizacją reperów dla wykonania umocnień dna wg rzędnych projektowych - rozbiórka umocnień rowu istniejących na jego fragmentach (płyty ECO i kieszki faszynowe). - mechaniczne uformowanie korpusu rowu pod zaprojektowane umocnienia – około 40% długości rowu.	Urząd Miasta Marki, właściciele gruntów	W 2018 roku zmodernizowano 1542 m rowów: - 1376 m (rów R-4), - 166 m (rów R-4(E)). Odmulono 1581m rowów. W 2019 roku zmodernizowano 190 m rowu. Modernizacja rowów melioracyjno-komunalnych wpływa na poprawę odprowadzania wód opadowych oraz gruntowych z terenów zurbanizowanych.	2018: 653 506,25 zł (środki własne) 2019: 117 963,01 zł (środki własne)

				- ręczne uformowanie korpusu rowu pod zaprojektowane umocnienia – około 60 % długości rowu. - wykonanie podsypek grubości śr. 10,0 cm pod płyty chodnikowe w dnie rowu i pod płyty ECO na skarpach rowu. - ułożenie płyt chodnikowych w dnie rowu. - ułożenie geowłókniny o dobrej wodoprzepuszczalności na skarpach rowu pod płyty ażurowe. - ułożenie płyt ECO na skarpach rowu. - wypełnienie otworów płyt ażurowych żwirem płukany. - wypełnieniem betonem B-25 otworów płyt ażurowych, na długości 1,5 m, w obrębie wylotu kanału deszczowego Ø 400 mm. - ułożenie darniny na skarpach rowu. - plantowanie powstałych pól wzdłuż skarp rowu z wypełnieniem ubytków.			
IV		Konserwacja i modernizacja wału przeciwpowodziowego przy rzece Długiej na terenie miasta Marki	Zadanie realizowane w latach 2018-2019	Zadanie realizowane w ramach bieżącej działalności.	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Poprawa bezpieczeństwa	b.d.
IV V	Gospodarka wodno-ściekowa, Ochrona wód	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie oszczędzania wody	W latach 2018 i 2019 kontynuacja kampanii społecznej, dot. Markowej Wody, którą zainicjowano w latach ubiegłych. Kampania została rozbudowana poprzez liczne działania w przestrzeni publicznej.	Kampania Najnowsza Moda - Markowa Woda otrzymała nowy slogan stworzony przez mieszkańców Marek w konkursie „Ubierz wodę w słowa”. Stąd hasło, które funkcjonuje w przekazach medialnych „Markowa Woda – pomysłów doda”. Na specjalnych warsztatach plastycznych powstały plakaty, które nie tylko przyozdobiły przestrzeń publiczną w Markach, ale i ściany nowej siedziby spółki. Oprócz tego rozpoczęliśmy współpracę z Fundacją Otwarte Serce, prowadzącej Centrum Integracji Społecznej, czego efektem są ekologiczne gadżety promujące nasze liczne działania informacyjne i będące jednocześnie nagrodami podczas licznych warsztatów, konkursów i akcji promocyjnych. Dodatkowo wspólnie z fundacją stworzyliśmy wystawę obrazów inspirowanych wodą.	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	Kształtowanie postaw i zachowań proekologicznych motywujących mieszkańców do oszczędzania wody, picia wody z kranu oraz dbania o kanalizację sanitarną, a także deszczową. Podnoszenie świadomości ekologicznej związanej z zasadą zero waste. Przykłady niektórych działań: - Wystawa obrazów „Wodny Świat” (2018), - warsztaty i produkcja plakatów „Markowa Woda – pomysłów doda” (2018), - kalendarz wielopłanszowy na rok 2018 i 2019, - warsztaty edukacyjne, wodne lekcje, - ilość odwiedzających rocznie SUW to ok. 800-1000 osób,	Poniesiony koszt: 84 686,00 zł brutto 2018: 39 500,00 zł brutto 2019: 45 186,60 zł brutto

				Prowadzone działania nie tylko skierowane są do najmłodszych, ale i dorosłych, dlatego efektywnie promujemy Internetowe Biuro Obsługi Klienta z myślą o środowisku. Prowadzimy regularnie wycieczki dla mieszkańców na Stację Uzdadniania Wody przy ul. Żeromskiego 30 i warsztaty z recyklingu na licznych akcjach promocyjnych w mieście. Oprócz powyższych działań, Wodociąg Marecki organizuje akcje edukacyjne w mediach społecznościowych, na swojej stronie internetowej oraz w lokalnej prasie i kanale filmowym. Dzięki temu skutecznie docieramy do odbiorców, a nasze działania cieszą się popularnością. Każdego roku naszym flagowym produktem jest kalendarz wieloplanezowy z prac laureatów konkursu plastycznego, a kolejną atrakcyjną pozycją stała się gra typu memory zilustrowana pracami mareckich dzieci. Tworzymy także różne formy artystyczne, czego przykładem jest np. budowa kropli 3d, składająca się z zużytych plastikowych butelek. Ten eksponat stanowi element dekoracyjny Biura Obsługi Klienta. Nasi odbiorcy angażują się w nasze działania nie tylko ze względu na ideę, ale fakt, że ich działania są zauważalne, a prace eksponowane. W zakres edukacji ekologicznej uwzględniamy też regularną promocję projektów współfinansowanych przez UE		- konkurs na grę memory „Woda w pamięci” – produkcja 1500 sztuk (2019), - gadżety promocyjne ekologiczne (bidon na wodę, zeszyty, długopisy z recyklingu), - produkcja komiksu edukacyjnego - kropla 3d (2019)	
IV V		Prowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	zadanie bieżące	Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	Środki własne
IV V		Kontrola stanu technicznego zbiorników bezodpływowych	b.d.	b.d.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	b.d.	b.d.
		Kierunek interwencji: Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy					

V	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci wodociągowej na obszarze miasta Marki	w sposób ciągły wg potrzeb	Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej Wykup fragmentów sieci wodociągowej na obszarach dużej aktywności budowlanej w Markach	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	2018: wykup 1,7 km (odcinki na terenie miasta) 2019: wykup L = 1,1 km (odcinki na terenie miasta)	2018: 280 584,60 zł 2019: 237 462,68 zł
V		Budowa magistrali wodociągowej od SUW-2 w powiązaniu z zadaniem miasta pn. „Modernizacja ciągu komunikacyjnego Karłowicza-Sobieskiego - Modrzewiowa”	nieznany	Sieć wodociągowa umożliwiająca zasilenie wodą z SUW-2 południowej części miasta	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	–	Do poniesienia: 6 038 000,00 zł
V		Wodociąg DN315 (ok. 700 m) w ul. Legionowej	nieznany	Ciąg dalszy przewodu wodociągowego DN315 zrealizowanego w ramach ZRiD Karłowicza- Sobieskiego - Modrzewiowa	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	–	Do poniesienia: 960 000,00 zł
V		Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w Al. Marsz. J. Piłsudskiego	wrzesień2020 – sierpień 2022	Wodociąg: przejście pod rz. Długą; L = 150 m; DN200 i przez ul. Piłsudskiego na wysokości ul. Dużej; L = 750 m; DN160 oraz odcinki sieci na wysokości posesji o nr 133 i 135 kanalizacja sanitarne: zaprojektowanie ok.3 km brakujących odcinków sieci; budowa sieci na odcinku od ul. legionowej do północnej granicy miasta (ok. 730 m)	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	Umowa z wykonawcą podpisana 18.08.2020, trwa projektowanie, roboty przewidziane od sierpnia 2021 do sierpnia 2022; płatności za projektowanie - sierpień/wrzesień 2021	Do poniesienia: projektowanie: 170 625,00 zł, budowa: 138 375,00 zł
V		Budowa SUW-2	9.02.2018-07.01.2020	Budowa ujęcia i stacji uzdatniania wody o wydajności 150 m3/h na działce 4/3 obr.01-01 przy ul. Spacerowej w Markach	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	stacja pracuje – pozwolenie na użytkowanie z 19.12.2019	Poniesione koszty: 14 445 207,77 zł
V		Budowa Stacji Obsługi Samochodu Specjalistycznego	22.03.2019 – 20.01.2022	Zaplecze techniczne dla Działu Eksploatacji Systemu Kanalizacji oraz stacja odpłukiwania z zanieczyszczeń biologicznych osadu z czyszczenia kanalizacji	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	trwa projektowanie	Do poniesienia: 11 044 103,69 zł
V		Budowa systemu monitoringu sieciowych pompowni kanalizacyjnych	09.10.2018 – 8.10.2022	Wykonanie systemu monitoringu pracy eksploatowanych przez Wodociąg Marecki Sp. z o.o. sieciowych pompowni ścieków na terenie Gminy Miasto Marki, wchodzących w skład sieci kanalizacji sanitarnej oraz przygotowanie systemu do podłączania monitorowania kolejnych pompowni, które zostaną wybudowane.	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	– Stacja Monitorowania Systemu Kanalizacji oraz mobilny sprzęt komputerowy dla ekip eksploatacyjnych wykonujących prace w terenie – urządzenia do transmisji danych pompowni sieciowych w oparciu o karty telemetryczne	Poniesione koszty: 575 000,00 zł Do poniesienia: 123 000,00 zł

				Docelowa wielkość systemu wizualizacji SCADA ma umożliwić obsługę 100 pompowni.		kompletne oprogramowanie niezbędne do stworzenia systemu monitorowania	
V		Roboty remontowe	Zadanie realizowane w latach 2018-2019, a także w sposób ciągły wg potrzeb	Remonty budynków (SUW, administracyjny, warsztatowy) remonty urządzeń (pompy, armatura), remonty budowli (kanały, komory)	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	– Budynek SUW Żeromskiego: ✓ Remont elewacji, remont pomieszczenia pompowni III°, naprawa dachu. ✓ Remont pomp II-stopnia – Remont komory rozprężnej w ul. Sosnowej – Kolektor DN800 - Remont komory zastawki – Remont pomp w pompowniach ścieków: P1, P2, P3, P4, P6, P9, P19, P20 Pompownia próżniowo-tłoczna (PPT): Remont wykładziny ceramicznej na ścianach	2019: 371 300,00 zł
V		Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Marki (Etap III)	2018-2021	Kanalizacja sanitarna w kilkudziesięciu lokalizacjach na terenie miasta	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	2018 r. – 1,4 km 2019 r. – 3,8 km	Poniesione koszty: 2018r.: 958 728,03 zł 2019r.: 4 641 534,32 zł Do poniesienia: 12 999 479,20 zł
V		Ścieżka edukacyjna na terenie SUW1	nieznany	Ostateczny zakres zostanie dopasowany do źródła finansowania; inwestycyjnie planowany jest budynek z salą edukacyjną, otoczony ścieżką edukacyjną	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	Trwają próby pozyskania finansowania	Do poniesienia 2 553 000,00 zł
		Kierunek interwencji: Nadzór nad zasobami kopalin					
VI	Zasoby geologiczne	Kontrola przestrzegania wydanych koncesji na wydobywaniu kopalin	b.d.	b.d.	Marszałek Województwa Mazowieckiego	b.d.	b.d.
		Kierunek interwencji: Utrzymanie dobrego stanu gleb					
VI	Zasoby geologiczne	Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.

VII	Gleby	Ochrona gleb przed degradacją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
VII		Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża	b.d.	b.d.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Warszawa	b.d.	b.d.
		Kierunek interwencji: Uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy					
VIII	Racjonalna gospodarka odpadami	Utrzymanie czystości na terenach rekreacyjnych	Zadanie bieżące	Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Urząd Miasta Marki, Zakład Usług Komunalnych	–	–
VIII		Stała kontrola oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Zadanie bieżące	Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Zwiększenie czystości na terenie miasta, w tym na terenach leśnych. 2018 r.: zebrano 468,0 m³ odpadów komunalnych i 102,0 m³ odpadów budowlanych 2019 r.: zebrano 146,0 m³ odpadów komunalnych i 3,0 m³ odpadów budowlanych	2018: 51 872,00 zł 2019: 47 514,60 zł
VIII		Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie bieżące	Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Terminowe składanie sprawozdań do odpowiednich jednostek	–
VIII		Przebudowa PSZOK	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	–	–
VIII		Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na których powstają odpady	Zadanie bieżące	Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	–	–
VIII		Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie	2018-2019	Na stronach urzędu miasta publikowano aktualności dotyczące prawidłowej segregacji, postępowania z odpadami, zakaz spalania odpadów	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Zwiększenie świadomości ekologicznej najmłodszych mieszkańców miasta oraz utrwalenie zdobytej wiedzy	2019: 24 448,53 zł

VII		prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych		itp. W 2019 r. w ramach kampanii edukacyjnej Miasta Marki dot. gospodarowania odpadami powstał film edukacyjno-informacyjny dot. m. in postulatów 5R, ekopostaw oraz właściwej segregacji odpadów; Uruchomiono dla mieszkańców aplikację KiedyWywóz, gdzie mieszkańcy oprócz informacji dotyczącej harmonogramu odbioru odpadów znaleźć mogą również wytyczne dot. segregowania odpadów, PSZOK itp.; W grudniu 2018 i 2019 roku przeprowadzono dla mieszkańców zbiórkę elektroodpadów, w trakcie której każdy kto przyniósł elektroodpady otrzymywał świąteczne drzewko (świerk serbski) – akcja miała na celu uświadomienie społeczeństwu prawidłowego gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. W listopadzie i grudniu 2019 roku w miejskich przedszkolach przeprowadzono warsztaty edukacyjne z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, uczyliśmy zasad segregacji, staraliśmy się kształtować trwałe nawyki i zachowania proekologiczne; uruchomiono nową stronę czyste.marki.pl poświęconą prawidłowej gospodarce odpadami komunalnymi; W 2019 r. powstał komiks „Przygody Pana Cegielki 2” przeznaczony dla młodych mieszkańców miasta Marki. W komiksie znalazły się zadania związane z ekopostawami, segregacją odpadów itp.			(film, komiks, warsztaty- środki własne)
		Rekultywacja zamkniętego składowiska odpadów przy ul. Okólnej w Markach	b.d.	b.d.	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o.o., Wojewódzki Inspektorat Ochrony	b.d.	b.d.

					Środowiska Warszawa		
		Kierunek interwencji: Usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy					
VIII		Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	2018 r. i 2019 r. zadanie ciągłe do 2032 r.	Mieszkańcy, którzy posiadali zdemontowane płyty azbestowe (eternit) mogli skorzystać z bezpłatnego odbioru wyrobów zawierających azbest. W tym celu w Urzędzie Miasta Marki składali wnioski na bezpłatny transport oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. Urząd Miasta Marki informował także mieszkańców o możliwości zgłoszenia nieruchomości do bezpłatnego odbioru zdemontowanych odpadów azbestowych. Akcja prowadzona była ze środków Starostwa Powiatowego w Wołominie i cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców	Urząd Miasta Marki, Starostwo Powiatowe w Wołominie, właściciele nieruchomości	2018: odebrano i unieszkodliwiono 42,227 Mg wyrobów zawierających azbest 2019: odebrano i unieszkodliwiono 21,962 Mg wyrobów zawierających azbest	2018: 6 007,99 zł (dotacja z WFOŚiGW w Warszawie 4 806,39zł, środki własne 1 201,60zł) 2019: 3 163,86 zł (dotacja z WFOŚiGW w Warszawie 1 581,93zł, środki własne 1 581,93zł) 2018-2019r.: środki powiatu - brak danych
VIII		Opracowanie aktualizacji programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych wraz ze szczegółową inwentaryzacją	Zadanie nierealizowane w latach 2018- 2019 (okres obowiązywania programu do 2020r.)	–	Urząd Miasta Marki	–	–
		Kierunek interwencji: Stały rozwój zieleni oraz obszarów cennych przyrodniczo					
IX	Zasoby przyrodnicze	Pielęgnacja pomników przyrody	Sierpień 2018	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych: redukcja korony, usunięcie posuszu, założenie wiązania elastycznego	Urząd Miasta Miarki (WOŚ)	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych przyczyniło się do polepszenia stanu zdrowotnego drzew. Został utrzymany zdrowy oraz właściwy pokrój koron drzew. Cięcia pielęgnacyjne zastąpiły naturalny proces odrzucania gałęzi, gdyż spadające uschnięte gałęzie stanowią zagrożenie dla pobliskiej infrastruktury oraz dla życia i zdrowia ludzi. Częściowa redukcja niektórych koron przyczyniła się do zmniejszenia	2018: 18 424,80 zł (środki własne)

						ich wymiarów oraz odciążenia koron w celu poprawienia statyki	
IX		Zabiegi pielęgnacyjne na drzewach rosnących w obszarze objętym ochroną konserwatorską	2019	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych: redukcja korony, usunięcie posuszu, założenie wiązania elastycznego	Urząd Miasta Miarki (WOŚ)	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych przyczyniło się do polepszenia stanu zdrowotnego drzew. Został utrzymany zdrowy oraz właściwy pokrój koron drzew. Cięcia pielęgnacyjne zastąpiły naturalny proces odrzucania gałęzi, gdyż spadające uschnięte gałęzie stanowią zagrożenie dla pobliskiej infrastruktury oraz dla życia i zdrowia ludzi. Częściowa redukcja niektórych koron przyczyniła się do zmniejszenia ich wymiarów oraz odciążenia koron w celu poprawienia statyki	2019: 14 966,10 zł (środki własne)
IX		Zagospodarowanie terenu w rejonie Zbiorników Konne w Markach – prace projektowe	2018-2019	Zakończono opracowywanie dokumentacji projektowej. Złożono dokumentację do uzyskania pozwolenia na budowę. Budowa drogi rowerowej	Mareckie Inwestycje Miejsce Sp. z o.o., Urząd Miasta Marki	–	Dokumentacja projektowa wykonywana przez Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. Bez dofinansowania zewnętrznego
IX		Remont zabytkowego Pałacyku Briggsów wraz z fabryką i parkiem w Markach	Zadanie nierealizowane w latach 2018-2019	–	Urząd Miasta Marki	–	–
IX		Ochrona kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem	Kwiecień 2018 Marzec 2019	Zakup opasek lepowych wraz z dyspenserami feromonowymi	Urząd Miasta Miarki (WOŚ)	Poprawa stanu zdrowotnego drzew	2018: 6 323,43 zł (środki własne) 2019: 6 323,43 zł (środki własne)
IX		Utrzymanie terenów rekreacyjnych oraz zieleni urządzonej oraz jej rozwój „Strefa edukacji i odpoczynku – poznaj zielone płuca Marek”	2019	Wykonanie w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego przy ul. Głównej w Marach „Strefy edukacji i odpoczynku – poznaj zielone płuca Marek”. W ramach projektu powstały trzcinowe parasole, stoliki do szachów, stół do tenisa stołowego, ogrodzony plac zabaw i ścieżki mineralne	Urząd Miasta Marki (WID)	Stworzenie nowego obiektu o charakterze rekreacyjnym. Zwiększenie atrakcyjności okolicy	2019: 179 555,44 zł (środki własne)

IX		Ochrona, pielęgnacja oraz utrzymanie terenów leśnych	b.d.	b.d.	Nadleśnictwo, właściciele prywatni	b.d.	b.d.
IX		Projekt „Dziesięciu Powieszonych”	2019	Zagospodarowanie Skweru zlokalizowanego na działkach nr ewidencyjny 60/2 i 60/1 z obrębu 5-03 przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego róg ul. Paderewskiego w Markach	Urząd Miasta Marki (WID)	Za pomnikiem powstała pergola, której centralną częścią jest mur z tablicami o treści historycznej. W murze znalazły się dwie szklane cegły, w których umieszczono ziemię z Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie i Cmentarza na Rossie w Wilnie. Całość prac uzupełniły: mała architektura, oświetlenie oraz zieleń	2019: 366 834,41 zł (środki własne)
IX		Wykonanie nasadzeń zastępczych drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej w Markach	2018-2019	Zadanie ciągle, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Koordinacja: Urząd Miasta Marki (WOŚ),	Rekompensata środowiska: 2018 r. nasadzono 168 szt. drzew 2019 r. nasadzono 173 szt. drzew	2018: 55 058,40 zł (środki własne) 2019: 50 000,00 zł (środki własne)
		Kierunek interwencji: Przeciwdziałania poważnym awariom					
X	Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii	Uwzględnianie lokalizacji ZDR oraz ZZR w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	–	–	Urząd Miasta Miarki (WPP)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
X		Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych	b.d.	b.d.	Inspekcja Transportu Drogowego, Policja	b.d.	b.d.
X		Utrzymanie jednostek OSP	Zadanie realizowane w latach 2018-2019	Wsparcie Mareckiej Ochotniczej Straży Pożarnej	Urząd Miasta Marki	Prężnie działająca OSP w Markach.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne.

3. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które można ocenić, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu, a także jest podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Ponadto jest to narzędzie wspomagające prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*” jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Dlatego też narzędziem umożliwiającym ilościową i jakościową ocenę realizacji „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*” są wskaźniki monitorowania.

W niniejszym Raporcie w tabeli nr 2 wskazano wskaźniki, które zostały wykorzystywane do oceny stopnia realizacji celów ochrony środowiska wyznaczonych na lata 2018-2019. Po zakończeniu kolejnego okresu (tj. roku 2020 oraz roku 2021) gmina ponownie podsumuje stopień realizacji dokumentu oraz oceni jego łączny efekt ekologiczny, wyrażony właśnie wartością wskaźników ekologicznych.

W tabeli nr 2 zestawiono wskaźniki środowiskowe według listy zaproponowanej w „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*” dla omawianego okresu tj. lat 2018 i 2019.

W raporcie nie przeprowadzono analizy zmiany stanu ogólnego jakości środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Miasto Marki. Wynika to z faktu, iż na terenie gminy żaden z elementów składowych środowiska (m. in. wody powierzchniowe i podziemne, gleby, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny), nie jest regularnie badany przez uprawnione do tego jednostki. Elementy te poddawane są badaniom najczęściej jedynie na poziomie województwa, co nie daje pełnego obrazu dla stanu środowiska na terenie miasta.

Tabela 2. Lista wskaźników monitoringu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.
1	Długość sieci wodociągowej	km	142,2	143,3
2	Podłączenie sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuka	7 935	8 713
3	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej*	osoba	29 698	31 438
4	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności*	%	87,6	88,7
5	Woda dostarczona gospodarstwu domowemu	dam ³	1 263,5	1 332,3
6	Zużycie wody na jednego mieszkańca*	m ³ /rok	38	38,4
7	Długość sieci kanalizacyjnej	km	202,1	210
8	Podłączenie sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuka	7 570	8 307
9	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej*	osoba	29 590	31 314
10	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności*	%	87,3	88,3
11	Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków	osoba	32 599	32 599
12	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	sztuk	5	5
13	Zbiorniki bezodpływowe (czynne i nieczynne)	sztuk	3 834	3 834
14	Odpady komunalne zmieszane zebrane w ciągu roku	ton	7 713,98	7 994,98
15	Liczba zlikwidowanych „dzikich” wysypisk, w tym wysypisk na terenach leśnych	sztuka	11	8
16	Długość czynnej sieci gazowej	m	168 254	173 357
17	Długość czynnej sieci przesyłowej	m	2 423	2 423
18	Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	165 831	170 934
19	Czynne przyłącza do budynków	sztuk	7 313	7 668
20	Odbiorcy gazu	gosp.	12 946	13 631
21	Zużycie gazu	MWh	162 426,3	164 695,6
22	Wskaźnik lesistości	%	32,9	33,0
23	Powierzchnia gruntów leśnych (w tym lasów)	Ha	296,1	299,62
24	Powierzchnia lasów	ha	296,1	299,62
25	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	1 826,0	1 826,0
26	Rezerваты przyrody	ha	43,82	43,82
27	Obszary chronionego krajobrazu	ha	1 826,0	1 826,0
28	Pomniki przyrody	sztuka	11	11
29	Tereny zieleni – parki spacerowo-wypoczynkowe	ha	2,50	2,50
30	Tereny zieleni – zieleńce	ha	3,80	3,80
31	Zieleń uliczna	ha	1,80	1,80
32	Tereny zieleni osiedlowej	ha	6,69	6,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

*Liczba ludności ogółem stan na XII.2018 – 33914 osób; na XII.2019 – 35461 osób.

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W niniejszym Raporcie przedstawiono zadania, które były prowadzone w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” w latach 2018-2019”. Wszystkie zadania realizowane były w celu uzyskania zrównoważonego rozwoju Miasta wraz utrzymaniem jego wartości przyrodniczych, a także zapewnieniem dobrego stanu środowiska, który wpływa bezpośrednio na zdrowie i życie mieszkańców.

W raportowanym okresie, podobnie jak w latach 2015-2017, realizowane były zadania związane z modernizacją sieci wodociągowej, a także z budową i rozbudową sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Marki. Wodociąg Marecki Sp. z o.o. po przeprowadzonych w latach 2015-2016 pracach przygotowawczych, w 2017 roku rozpoczął III etap zadania pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji miasta Marki”, który kontynuowany był w roku 2018 i 2019.

Zaznaczyć należy, że całkowite wykonanie pozostałych zadań realizowanych w ramach III etapu m. in. budowa stacji obsługi samochodu specjalistycznego, czy też budowa nowego ujęcia wody wraz ze stacją uzdatniania oraz magistralnym przewodem wodociągowym łączącym stację z magistralą w ul. Legionowej, w północnej części miasta, wymagać będzie dalszych nakładów finansowych. Jednak sukcesywne prowadzenie tych projektów przyczyni się nie tylko do poprawy jakości środowiska, ale również pozwala na poprawienie jakości i poziomu życia mieszkańców miasta Marki.

W latach 2018-2019 również realizowane były zadania inwestycyjne związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury drogowej, które podobnie jak w latach ubiegłych przyniosły korzystne rezultaty, zarówno dla środowiska, jak i dla mieszkańców miasta. Do takich projektów należy zaliczyć m. in. budowę lub przebudowę: ul. Cmentarnej, ul. Bema wraz z odwodnieniem, ul. Czackiego wraz z odwodnieniem, ul. Hoovera wraz z kanalizacją deszczową, ul. Głównej wraz z kanalizacją deszczową, ul. Turystycznej z kanalizacją deszczową, ul. Mokrej wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego, ul. Wereszczakówny, ul. Wiewiórki. Powyższe zadania były uzupełnione również projektami nieinwestycyjnymi m. in. tworzeniem dokumentacji techniczno-projektowej dla kolejnych ważnych dla miasta inwestycji m. in. budowa ciągu ulic Karłowicza, Sobieskiego, Modrzewiowa, modernizacja ulicy

Granicznej i ulicy Mickiewicza, budowa ulicy Lisa Kuli. Ponadto prowadzono bieżącą naprawę dróg, czy też czyszczono ulice na mokro.

W 2016 roku rozpoczęto realizację projektu pn. „Zintegrowana sieć ścieżek rowerowych na terenie gmin Marki, Ząbki, Zielonka, Kobyłka w ramach ZIT WOF”. W ramach powyższego zadania w 2018 i 2019 roku wykonano m. in. budowę ścieżki rowerowej przy ul. Sosnowej i ul. Kościuszki, ul. Głównej, ul. Wesołej, ul. Przyleśnej, a także ciąg pieszo-rowerowy ul. Mokrej w Markach.

Do roku 2021 w ramach projektu planowana jest dalsza rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z ciągami pieszo-rowerowymi. Projekty te wymagają jednak znaczących nakładów finansowych, dlatego Gmina Miasto Marki na ich realizację również stara się ciągle pozyskiwać środki zewnętrzne.

W 2019 roku został przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki Nr IV/43/2019 z dnia 23 stycznia 2019 roku „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasto Marki”. Czas obowiązywania programu został określony od 23 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2024 roku, a Gmina Miasto Marki w tym czasie została zobowiązana do podejmowania zadań mających na celu poprawę jakości powietrza, a tym samym poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców.

Jednym w ważniejszych zadań podejmowanych przez Urząd Miasta Marki w zakresie ochrony powietrza było rozpoczęcie w 2018 roku programu udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto Marki na zadania służące ochronie środowiska a polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń poprzez trwałą zmianę istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ekologiczne w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie miasta Marki. Program wśród mieszkańców cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem, dlatego też zadanie to będzie kontynuowane również w latach kolejnych.

W 2016 roku Rada Miasta Marki podjęła Uchwałę nr XXIV/179/2016 w sprawie uchwalenia Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Marki. Na tej podstawie, podobnie jak w latach poprzednich, w 2018 i 2019 roku realizowane było zadanie pn. „Odbiór, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Marki”. W ramach realizacji tego zadania w latach objętych niniejszym Raportem z terenu miasta Marki łącznie odebrano 64,189 Mg wyrobów zawierających azbest

Na terenie Gminy w raportowanym okresie udało się przeprowadzić prace związane z modernizacją urządzeń wodnych, które od kilkunastu lat utraciły swoją rolę

rowów typowo rolniczo-melioracyjnych, a stały się urządzeniami melioracyjno-komunalnymi. Z uwagi na stale utrzymujący się wysoki stan wód gruntowych konieczne były dalsze remonty następujących rowów: R-4, R-4-5, R-4-5-3, R-4-6, R-4-7, R-4-8, R-4(E) - etap I oraz R-7-1-2. Te urządzenia wodne, jako rowy komunalne zostały przygotowane do odbioru wód gruntowych zaskórnych, jak również wód z terenów uszczelnionych (dróg, chodników itp.), terenów zurbanizowanych. Prace finansowane były wyłącznie ze środków budżetu miasta. Zaznaczyć należy, iż dalsze remonty rowów melioracyjno-komunalnych, będą wymagać znacznych nakładów finansowych.

W latach 2018-2019 prowadzone były również liczne zadania związane z ochroną przyrody i rozwojem terenów zieleni miejskiej. Jednym z takich działań było wykonanie na podstawie projektu strefy relaksu – Ogród sensoryczny – pomiędzy ul. Gen. Sowińskiego a ul. Stawową na dz. ewid. nr 31/2 obr. 04-06. W ramach projektu wykonano ścieżki gruntowe, nowe nasadzenia – ogród węchu, umieszczono ławeczki oraz szafki do bookcrossingu. Kolejnym takim zadaniem było wykonanie na Zieleńcu, przy ul. Głównej w Markach „Strefy edukacji i odpoczynku – poznaj zielone płuca Marek”. W ramach projektu powstały trzcinowe parasole, stoliki do szachów, stół do tenisa stołowego, ogrodzony plac zabaw i ścieżki mineralne. Obydwa zadania realizowane były w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego.

W 2017 roku opracowano dokumentację projektową wraz z pozyskaniem niezbędnych opinii i decyzji w celu zagospodarowania Skweru zlokalizowanego na działkach nr ewidencyjny 60/2 i 60/1 z obrębu 5-03 przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego róg ul. Paderewskiego w Markach. W 2019 roku projekt udało się zrealizować. To miejsce upamiętnia Pomnik 10-ciu Powieszonych, który stał się centralnym elementem Skweru Pamięci Narodowej. Za pomnikiem powstała pergola, której centralną częścią jest mur z tablicami o treści historycznej. Można tu zapoznać się najważniejszymi wydarzeniami z dziejów Polski, cytatem marszałka Józefa Piłsudskiego oraz najważniejszymi bitwami z udziałem polskiego oręża. W murze znajdują się również dwie szklane cegły, w których umieszczono ziemię z Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie i Cmentarza na Rossie w Wilnie. Całość prac uzupełniły: mała architektura, oświetlenie oraz zieleń. Uroczyste otwarcie Skweru odbyło się 16 października 2019 roku, w 77 rocznicę hitlerowskiej zbrodni.

Ważną inwestycją, którą udało się zrealizować w 2019 roku na terenie miasta Marki było oddanie do użytku Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego

zlokalizowanego przy ul. Wspólnej 40 w Markach. Jest to jedyny w Polsce ekologiczny i „zero-energetyczny” budynek użyteczności publicznej, z zielonym dachem bagiennym. 15 tys. m² powierzchni inwestycji podzielona została na 2 budynki – edukacyjny oraz sportowo-rekreacyjny. Przy czym część szkolna oddana została do użytkowania dzieciom 2 września 2019 roku, a część sportowo-rekreacyjną wszystkim mieszkańcom Marek i okolic 30 listopada 2019 roku.

Podkreślić należy, że zadania inwestycyjne w miarę możliwości finansowych Gminy Miasto Marki były realizowane w sposób systematyczny, przede wszystkim ze względu na ich priorytet dla poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Nie rezygnowano również z zadań związanych z edukacją ekologiczną, które ze względu na swój nieinwestycyjny charakter, realizowane były w drugiej kolejności oraz w miarę posiadania dodatkowych środków finansowych.

Zadania niezrealizowane to, podobnie jak w latach ubiegłych m.in. przebudowana Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych PSZOK. W tym przypadku w dalszym ciągu czynnikiem uniemożliwiającym realizację zadania jest nieuregulowany stan prawny działki, na której jest on obecnie zlokalizowany oraz jedynie tymczasowe, na podstawie umowy użyczenia, korzystanie z nieruchomości. Część zadań z zakresu budowy dróg, zagospodarowania budynków komunalnych również nie została zrealizowana z uwagi na brak środków finansowych.

W realizacji zadań inwestycyjnych, jak również nieinwestycyjnych służących ochronie środowiska Gmina Miasto Marki skrupulatnie korzystała z różnorodnych źródeł finansowania, tj. środki z Unii Europejskiej, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Ponadto samorząd gminy korzystał również ze środków samorządu powiatowego oraz samorządu województwa mazowieckiego.

Podsumowując informacje zawarte w przedmiotowym Raporcie należy stwierdzić, iż Gmina Miasto Marki w latach 2018-2019 dążyła do realizacji celu określonego w „*Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*”, jakim jest zrównoważony rozwój Miasta z utrzymaniem jego wartości przyrodniczych, a także zapewnienie dobrego stanu środowiska, który wpływa bezpośrednio na zdrowie i życie mieszkańców. Ponadto zadania są realizowane sukcesywnie i z coraz większą intensywnością, tak aby w kolejnych latach mogły być kontynuowane.